

Titel: Rede – Hans Heinrich Hansen – Årsmøde 2009
Datum: 6. Juni 2009 13:16
Kategori: FUEV
Schlagwörter: Årsmøde, Rede, Reden, Hans Heinrich Hansen

Årsmøde 2009. Paneldiskussion den 6/6 i Flensborghus.

Indledningsvis vil jeg give en kort beskrivelse af FUEN og mindretalssituationen i Europa.

FUEN er en paraplyorganisation for autoktone, nationale mindretal. Det er mindretal der fra gammel tid har været bosiddende i et bestemt område og som enten nationalstatdannelsen eller grænseforskydninger har gjort til en folkegruppe uden for staten de føler sig knyttet til eller det er folkegrupper, der aldrig har haft tilknytning til en bestemt stat, som f.eks. friserne og romaerne her i Slesvig-Holsten.

FUEN har i dag 84 medlemsorganisationer i 32 lande og er dermed den største demokratisk opbyggede repræsentant for autoktone, nationale mindretal i Europa.

FUEN's forhenværende præsident. Prof. Christoph Pan, har forsøgt at kortlægge mindretalssituationen i Europa og kommer til følgende konklusion:

I Europa findes der 337 nationale og etniske mindretal med sammenlagt over 100 millioner medlemmer – derefter tilhører hver 7. Europæer et mindretal.

Mangfoldigheden bliver særlig tydelig, når vi betragter sprogene. I de 46 lande der tilhører Europa tales der 91 sprog. 37 er anerkendte nationalsprog og 54 sprog tilhører de såkaldte statsløse sprog, som tales af ca 5 % af den europæiske befolkning.

Mindretallene i Europa betegnes ikke med urette som kontinentets „bedst bevarede hemmelighed“. Og man må gang på gang konstatere at man tier dem ihjel. De er uinteressante og står ikke på de offentlige mediers og dermed heller ikke på politikernes agenda.

George Bernhard Shaw har engang sagt:

Den værste synd overfor vores medmennesker er ikke at hade dem, men at være ligeglad med dem, det er toppunktet af umenneskelighed.

Men hvordan ser det da ud med mindretalsbeskyttelsen i Europa ?

Et medlem af EU-parlamentet mente for nylig: Det står dårligt til med mindretalsbeskyttelsen, det er 5 minutter over 12.

Jeg tænker, at han med dette udsagn ville gøre opmærksom på, at mindretallene

i Europa forsvinder mere og mere fra den politiske agenda. De spiller stadig en rolle i taler hvor man vil henvise til kontinentets mangfoldighed og det er da både godt og rigtigt

Men stiller man spørgsmål til mindretallenes politiske betydning, deres krav om kulturel autonomi og positiv særbehandling, som vi jo kender det her i grænselandet, så bliver det hurtigt afvist. Ingen interesse, for kontrovers, intet behov.

Det har engang været anderledes. Da euforien over den kolde krigs afslutning havde lagt sig, blev Europa på barsk vis mindet om de nationalstatslige kendsgerninger. Krigene på Balkan, krav om grænseforskydninger fra nu igen styrkede mindretal gjorde stort indtryk på politikerne i Europas Nationalstater.

I begyndelsen af 90'erne var der ikke en sikkerhedskonference i EU, Europarådet, OSCE eller FN der ikke havde Temaet Mindretal øverst på dagsordenen.

Alle dokumenter der beskæftiger sig med mindretalsbeskyttelse (det gælder også de to grundlæggende dokumenter Sprogpagten og Rammekonventionen) skal ses ud fra den daværende europapolitiske situation. Mindretallene var Hovedtemaet.

Endda EU var med helt i front, da man med Københavnkriterierne formulerede en mindretalsbeskyttelse som en betingelse for optagelse i EU. Gennem Københavnkriterierne opnåede man, at „Kandidatstaterne“ på papiret formulerede en god mindretalsbeskyttelse, der i mange tilfælde endda var bedre end tilsvarende i de såkaldt „gamle EU-stater“.

Men ingen har tilsyneladende gjort sig tanker om hvad der skulle ske når Kandidatstaterne blev EU-medlemmer. Hvem skal forhindre dem i at fravige deres egne standards og tilpasse sig Grækenlands og Frankrigs.

Da Rumænien og Bulgarien blev optaget i EU, blev det tydeligt, at mindretalsbeskyttelse ikke spillede en afgørende rolle i optagelsesbetingelserne.

De europæiske stater har svært ved at trække temmaet mindretal op på den europæiske dagsorden. Trods en indsats fra en Ministerpræsident og sympatitilkendegivelser fra Forbundsregeringen lykkedes det ikke at bringe mindretal på dagsordenen under det tyske EU-formandskab i 2007 og det endskønt Tyskland har mindretal i 22 europæiske lande og dermed ligger på anden pladsen efter romaerne.

Jeg tillader mig på dette sted at citere fra Forbundskansleren Angela Merkel's tale til Europarådets parlamentariske forsamling den 14. April 2008. Citat:

Dette tema (mindretal) er en stor udfordring for Europa og for den europæiske udenrigspolitik. Både på verdensplan og i Europa har vi med uløste

mindretalskonflikter at gøre. På den ene side står enkelte befolkningsgruppers ønske om kulturel og politisk selvbestemmelse. På den anden side står staternes interesse for at bevare deres territoriale fuldstændighed. Også i dette tilfælde drejer det sig om et spændingsfelt, hvor vi må forsøge at finde en løsning i de konkrete tilfælde.

Hvordan klarer vi at gå den smalle sti mellem Autonomibestræbelser og nationalt sammenhold? Der findes ingen opskrift herpå. Men et står fast: Voldelig magt må under ingen omstændigheder være svaret på kontroverser. Voldelig magt er ikke forenelig med vores værdinormer.

Nøglen til at forhindre kulturkampe ligger i dialogen. Social integration kan kun opnås gennem dialog. Jeg ved at det i de enkelte tilfælde er lettere sagt som gjort. For hvordan omgås vi det voksende antal af migranter i Europa? Hvorvidt opfyldes deres ønske om at bevare deres kulturelle identitet? Hvordan forliges det med fordringen om integration? Vi ved alle, at vore samfund kun bliver mangfoldige gennem migration.“

Citat slut.

Det kan faktisk ikke siges bedre af en FUEV-præsident. Men også her er ordene ikke fulgt op af handling. Tyskland burde gå foran med et godt eksempel, men gør det ikke.

Generel må fastholdes, at der ikke siden Sprogpagten og rammekonventionens ikrafttræden og dvs i de sidste 10 år er foretaget større mindretalspolitiske tiltag, hverken i Europarådet eller i EU.

At denne afventende, for øjeblikket nærmest tenderende til afvisende holdning er meget kortsynet, ja farlig, bliver nu igen katapulteret tilbage i vores bevidsthed. Jeg nævner, uden at gå nærmere ind på detaljerne Kosovo og Georgien.

Europa er vigtig for mindretallene – hvad enten det drejer sig om nationale mindretal, som er opstået ved grænsedragninger, eller om etnier, der aldrig har dannet en egen stat. I Europa søger de den forståelse og understøttelse, som de ikke altid finder i deres eget land. Men det må ikke føre til at nationalstaterne fritages for deres ansvar og dermed delegerer opgaverne videre til det europæiske plan. Men det er jo ingen hemmelighed at EU, især på det lovgivningsmæssige område får stadig større indflydelse på nationalstaternes politik.

FUEN's strategi er, at mindretallene skal varetage deres egne interesser på det nationale niveau. Er der ønsker om og muligheder for at FUEN kan hjælpe her, gør vi det ved at tage parti, gennem indirekte pression over medierne eller statements. På det europæiske plan vil FUEN være mindretallenes talerør. En vigtig faktor i denne netværksdannelse af mindretalsarbejdet er efter vor mening det europæiske Dialogforum.

Siden april 2008 har Intergruppen for nationale mindretal ved Europaparlamentet og FUEN sammen med ungdomsorganisationen YEN formaliseret samarbejdet ved at etablere det europæiske dialogforum.

Dette forum skal koordinere samarbejdet mellem de enkelte aktører på mindretalsområdet i Europa men frem for alt også skaffe de europæiske mindretal en direkte kontakt til Europaparlamentet gennem deres interesseorganisation FUEN.

Lad mig slutte med at sige tak til SSF for initiativet til at sætte fokus på Europas mindretal på dette årsmødes dagsorden. Det kan være med til at belyse forskellighederne men også lighederne. Det er vigtigt for alle mindretal, at de forsvare deres rettigheder uden mindreværdskomplekser.

Det er vigtigt for flertallene at de fralægger deres angst for mindretallenes kulturelle autonomibestrebelse. Og at de endelig for øjnene op for, som Angela Merkel har sagt, at dialogen er det eneste middel til at løse problemerne og må jeg så tilføje, at det skal være en dialog i øjenhøjde, som vi er vant til at føre den her.